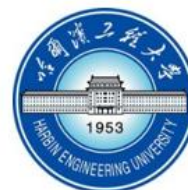

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна),
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
факультет іноземних мов (Вінниця, Україна),
Аріельський університет (Аріель, Ізраїль),
Харбінський інженерний університет (Китай),
Намсеульський університет (Корея)**

«МОВНА ОСВІТА: ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ»

Збірник наукових праць

Одеса-2025

Мовна освіта: виклики, перспективи та інновації: збірник наукових праць / за заг. ред. А. А. Юмрукуз. Одеса: Магістр, 2025. 102 с.

Збірник містить тексти доповідей І Міжнародної конференції з питань сучасної мовної освіти, що відбулась 16-17 травня 2025 р. на факультеті іноземних мов ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

УДК 37.016:81'243

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 17 від 26.06.2025).

Рецензенти:

К.п.н., доцент, доцент кафедри методики навчання іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського Петрова А. І.

К.п.н., доцент, доцент кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов Міжнародного гуманітарного університету Першина Л. В.

Головний редактор:

А. А. Юмрукуз, кандидат філологічних наук, доцент (ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»)

Редакційна колегія:

Єременко Т. Є., кандидат філологічних наук, професор (Університет Ушинського, Україна)

Лук'янченко І. О., кандидат педагогічних наук, доцент (Університет Ушинського, Україна)

Попова О. В., доктор педагогічних наук, професор (Університет Ушинського, Україна)

Жовнич О. В., доктор педагогічних наук, доцент (Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, Україна)

Ігнатова О. М., кандидат педагогічних наук, доцент (Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, Україна)

Петров О. О., кандидат філологічних наук, доцент (Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, Україна)

Давидович Н., доктор філософії, професор (Аріельський університет, Ізраїль)

Ян Юань, доктор філософії, Харбінський інженерний університет (Китайська народна республіка)

Сон Йонгин, старший викладач кафедри корейської мови, Намсеулський університет (м. Чонан, Р. Корея)

©Колектив авторів, 2025

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ПОНЯТІЙНО-КАТЕГОРІЙНИЙ АПАРАТ МУЛЬТИМОДАЛЬНОСТІ У КОНТЕКСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

*Тетяна ФОГЕЛЬ,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського,
Одеса, Україна*

В сучасному світі мультимодальність набуває все більшого значення, особливо в освітньому процесі, де її роль є незаперечною.

Мультимодальність – це концепція, яка ґрунтується на використанні різноманітних засобів передачі інформації, таких як текст, зображення, звук, відео та інші семіотичні системи, що дозволяє створювати багатогранні, інтерактивні і ефективні комунікативні стратегії. Даний концепт використовується в різних сферах, зокрема у навчальному процесі, де застосування мультимодальності дозволяє інтегрувати різні канали комунікації для досягнення кращих результатів.

Термін «мультимодальність» охоплює сферу усного і писемного мовлення. Говорячи про усне мовлення, маємо на увазі мовні засоби як окрему систему знаків та їхні додаткові характеристики, наприклад, голосові параметри (тон, темп, тембр), жести й міміку, просторові та часові характеристики, тактильні параметри тощо, фактично все, що набуває значення в комунікативному акті. У межах писемного мовлення крім вербальних графічних ресурсів також використовують різнотипні зображення, ураховують розміщення елементів на сторінці, розмір, позиціонування тексту, колір, шрифтові варіації тощо [2].

Аналізуючи понятійно-категорійний апарат мультимодальності, вважаємо доцільним розкриття наступних понять, як от: «модус», «семіотичні ресурси» та «модальність».

Термін модус охоплює набір засобів, які сформовані певними соціальними групами для передачі інформації.

Г. Кресс і Т. ван Лівен вважали, що всі модуси впливають на значення, формуючи його сутність [2].

Інші дослідники схилиються до думки, що модус (візуальний або семіотичний ресурс) (від латин. *modus* – міра, спосіб, образ, вид) – це засіб передачі інформації, під яким розуміють текст, звук, відеоряд тощо, характерною та ключовою ознакою якого є можливість уміщувати й передавати значення [2].

Очевидним є той факт, що сучасне спілкування виявляється через сукупність модусів, які репрезентують конкретний канал комунікації, спрямований на передачу інформації. Феномен мультимодальності охоплює варіацію знакових систем, а саме: вербальну, візуальну та жестикуляційну. До одного комунікативного акту залучено декілька модусів одночасно, завдяки яким і формується мультимодальність.

Модальність – це характеристика людських відчуттів за якістю. Мовлення як вторинна система трансформує знаки дійсності, які ми сприймаємо через полімодальність відчуттів у мовні знаки [1]. Мультимодальним називається такий вид комунікації, де зміст повідомлення розкривається за допомогою двох і більше семіотичних систем. Усі семіотичні системи розуміються завдяки органам чуття (зору, слуху, нюху, дотику, смаку), однак вони переплітаються та можуть сприйматися різними способами. [3].

В. Бріцин вважає, що “категорія модальності характеризує спосіб створення ментально-чуттєвої картини світу і відповідно до цього типу – відношення цієї картини світу, вираженій в диктальній частині до дійсності” [1].

Поняття «семіотичний код», «модус/режим спілкування», «інформаційний канал» застосовуються для характеристики способу передачі змісту та комплексу засобів, що уможливають одночасну реалізацію різних типів комунікації та дискурсивно-комунікативної практики [3]. Нам імponує думка Т. ван Люена, що «семіотичні ресурси» є основою явища мультимодальності, адже «семіотичний ресурс» – це «дія, предмет, продукт людської діяльності, які застосовуються мовцем з метою встановлення комунікації; «семіотичні ресурси» можуть продукуватися фізіологічно, таким чином, міміка, жести та артикуляція зумовлені відповідними емоціями; технічними комунікативними ресурсами можуть бути чорнило, ручка чи програмне забезпечення» [3]. Вибір семіотичних ресурсів може залежати від культури та соціуму, в якому проживає людина. «Мультимодальність передбачає декілька засобів створення семіотичного явища з урахуванням способу їх поєднання; такі засоби можуть виконувати додаткові ролі, підсилювати один одного чи бути впорядкованими ієрархічно» [3].

Г. Крес, виокремлює чотири ключові складники мультимодальності: 1) модус – результат формування матеріалу з погляду культури; використовується в соціальній взаємодії щодня; 2) семіотичний ресурс – демонструє відношення між репрезентаційними засобами та їх застосуванням; 3) модальна допустимість – концепт, пов’язаний із культурним, матеріальним та історичним використанням модусу; 4) інтерсеміотичність модусів об’єднує модуси в певній сфері чи контексті [1].

Отже, мультимодальність у сучасному світі є не просто зручним інструментом передачі інформації, а цілісною парадигмою комунікації, що відповідає на виклики цифрової епохи. Вона охоплює широкий спектр семіотичних ресурсів, дозволяючи створювати гнучкі, адаптивні й ефективні освітні стратегії. Розуміння і застосування мультимодальних підходів сприяє формуванню нових форматів навчання, які є більш інклюзивними, інтерактивними та глибоко персоналізованими, що, своєю чергою, підвищує якість освіти загалом.

Література:

1. Івасишин М. Р. Мультимодальність англomовного коміксу: лінгвальний і екстралінгвальний виміри : дис. ... кандидата філол. наук : 10.02.04 / Івасишин Маріанна Романівна . Івано-Франківськ; Львів : ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”; ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 404 с.

2. Макарук Л. Л. Мультиmodalність сучасного англomовного масмедійного комунікативного простору : дис. ... доктора філолог. наук : 10.02.04 / Макарук Лариса Леонідівна. Запоріжжя : Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки; 2019. 635 с.

3. Фогель Т. М. Теоретичні засади мультиmodalності у функціонуванні та викладанні іноземних мов. Наукові інновації та передові технології, 2025. № 3 (43). С. 1489-1499

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПЕДАГОГІЧНОМУ ПРОЦЕСІ

Світлана ФОРМАНОВА,

*Одеська державна академія будівництва та архітектури,
Одеса, Україна*

Тетяна БОСА,

*Одеська державна академія будівництва та архітектури,
Одеса, Україна*

В Україні, яка прямує до єдиного світового простору, введення інформаційних технологій в освітній процес набуває щоразу більш масштабного та комплексного характеру. Сучасні студенти під час прослуховування лекції або практичних і семінарських занять потребують інтерактивних підходів, які є результативними (підвищується не лише рівень успішності, але й якості навчання).

Інноваційно-комунікаційні технології в сфері освіти виступають основою навчання, оскільки в їхній основі лежать цілісні моделі навчального процесу, які засновані на єдності методології та засобів її реалізації, що надзвичайно важливе в умовах дистанційного навчання.

Останнім часом значно зростає творчий компонент освіти, зміцнюється творчо-пошукова самостійність студентів, активізується значення всіх учасників навчально-виховного процесу. Тому особливої актуальності набувають концепції проблемного й інтерактивного навчання, пов'язаного із використанням комп'ютерних систем та штучного інтелекту. Студенти спілкуються із викладачем он-лайн, вирішують проблемні й творчі завдання, моделюють ситуації, що містять аналітичне й критичне мислення, проявляють пошукові здібності.

Ясна річ, підвищенню інтенсивності навчального й виховного процесу сприяють гаджети, без яких не обходиться якісний освітній процес. Телефони, комп'ютери, планшети, - усе це забезпечує засвоєння значного обсягу навчального матеріалу, ніж традиційне навчання.

На думку педагогів, найзручнішим засобом у практичній роботі є програмний засіб Microsoft Power Point (Microsoft Office).

Мультимедійні технології під час вивчення будь-якої мови повинні мати чітку мету, логічну структуру та продумані внутрішні зв'язки. Використання медіа-технологій на заняттях з української та іноземних мов замінює застарілі й примітивні засоби дидактики. Інноваційні технології допомагають скеровувати

ЗМІСТ

Section 1

Language Education In Postpandemia And Conditions Of War: Urgent Challenges, Transformations And Coping Mechanisms

Олена БУЦ	ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ПІД ЧАС ВІЙНИ: ПЕРЕШКОДИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ	3
-----------	---	---

Section 2

Language Teacher Training: Innovations And Best Practices

Олена БУЗДУГАН	ОСОБЛИВОСТІ ПОЄДНАННЯ МОВ У ПРОЦЕСІ ОСВІТНЬО-БІЛІНГВАЛЬНОЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ СХІДНИХ МОВ	5
Ганна ДИШЕЛЬ	ЗМІСТ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 281 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	8
Тетяна ЄРЕМЕНКО	КОГНІТИВНІ СТРАТЕГІЇ У ЗМІСТІ НАВЧАННЯ ОГОЛОШЕНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	12
Олена НЕГРІВОДА	ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЛЕКСИЧНОГО МАТЕРІАЛУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗВО	14
Вікторія НОВОСТРОЙНА	МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОЇ МОВНОЇ СВІДОМОСТІ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ	17
Михайло Самойленко	ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ НОВОГО ФОРМАТУ	20
Карина ТІТКОВА	ВПРОВАДЖЕННЯ АФЕКТИВНИХ ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИХ ТЕХНІК ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ НАВИЧОК СПОНТАННОГО АНГЛОМОВНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ	23
Ольга ТРУБЩИНА	ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	26
Тетяна ФОГЕЛЬ	ПОНЯТІЙНО-КАТЕГОРІЙНИЙ АПАРАТ МУЛЬТИМОДАЛЬНОСТІ У КОНТЕКСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	31